

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

EXPLOITING FIRM CAPABILITIES BY SENSING, SEIZING AND RECONFIGURING CAPABILITIES: AN EMPIRICAL INVESTIGATION

ZMOŽNOSTI ZAZNAVANJA, PREPOZNAVANJA IN PREOBLIKOVANJA KOT KLJUČNE V PROCESU RAZVIJANJA ZMOŽNOSTI PODJETJA: EMPIRIČNA PREVERBA

LIDIJA BREZNIK, MATEJ LAHOVNIK, VLADO DIMOVSKI

V prispevku obravnavamo zmožnosti podjetja kot sestav zmožnosti zaznavanja, zmožnosti prepoznavanja in zmožnosti preoblikovanja v skladu z dinamičnim prilagajanjem le-teh okolju podjetja. Izsledki ugotovitev raziskave kažejo, da je potrebno zmožnosti podjetja razumeti in kontinuirano razvijati kot sestav navedenih treh zmožnosti, v kolikor želimo zagotoviti temelje za razvijanje in branjenje konkurenčne prednosti. V prispevku predstavimo tudi dobre in preverjene prakse, ki omogočajo razvijanje teh zmožnosti v kontekstu dinamičnih zmožnosti, hkrati pa navedemo tudi slabe prakse, katere pa lahko predstavljajo (ključne) ovire v razvijanju obravnavanih zmožnosti.

Ključne besede: zmožnosti podjetja, dinamično prilagajanje, prepoznavanje, preoblikovanje, informacijska tehnologija, študija primera

---

INFORMATION SOURCES AND FACTORS INFLUENCING ENROLMENT IN ICT AND STEM UNIVERSITY STUDY PROGRAMMES

VIRI INFORMACIJ IN DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA VPIS V UNIVERZITETNE PROGRAME S PODROČJA INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE TER PODROČIJ ZNANOSTI, TEHNOLOGIJE, INŽENIRSTVA IN MATEMATIKE

DUNJA MEŠTROVIĆ, LIDIJA BAGARIĆ, NATAŠA JAKOMINIĆ MAROT

Na vse bolj konkurenčnem trgu visokošolskega izobraževanja je za uspešen prihodnji razvoj nujno razumeti, kako se bodoči študenti odločijo za vpis na določen študijski program in pri tem poznati tudi informacijske vire, ki jih le-ti uporabljajo v procesu odločanja. Prispevek raziskuje proces odločanja in uporabljene vire in s tem prispeva k razumevanju dejavnikov in virov informacij, ki vplivajo na odločanje dijakov. Članek se osredotoča na odločanje študentov informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) in področij znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM). Rezultati so relevantni za oblikovalce ukrepov politike visokega šolstva in tudi za podjetja.

Ključne besede: visokošolstvo, študij, informacijski viri, odločevalni dejavniki, obnašanje potrošnikov, pozicioniranje inštitucije

---

A DYNAMIC MODEL FOR INVESTIGATING CONSUMER UTILITY DERIVED FROM STATUS GOODS

DINAMIČNI MODEL ZA ANALIZO KORISTNOSTI POTROŠNJE STATUSNIH DOBRIN

KÁRMEN KOVÁCS

Članek razvije dinamični model za analizo obnašanja posameznega potrošnika, katerega namen je analiza dinamike porabe statusnih dobrin in vpliva na potrošnikovo koristnost, tako na nivo koristnosti kot tudi na spremembo koristnosti skozi čas. Model temelji na predpostavki, da so posamezniki pogosto neučakani pri doseganju višjega družbenega položaja in da se lahko vrednost statusnega blaga spreminja med njihovo razpršitvijo. Model lahko uporabimo za napovedovanje koristnosti dobrin, o katerih posameznik šele razmišlja, da bi jih kupil ali pa že kupljenih dobrin.

Ključne besede: družbeni položaj, statusne dobrine, statusna potrošnja, koristnost potrošnje

---

ORGANIZATIONAL DESIGN AND ORGANIZATIONAL LEARNING: THE MODERATING ROLE OF INNOVATIVE BEHAVIOR AND TEAM PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN THE CASE OF AN INTERNATIONAL SUSTAINABLE MOBILITY PROVIDER

ORGANIZACIJSKI DIZAJN IN ORGANIZACIJSKO UČENJE: MODERACIJSKA VLOGA INOVATIVNEGA VEDENJA IN TIMSKEGA PSIHOLOŠKEGA OPOLNOMOČENJA NA PRIMERU MEDNARODNEGA PONUDNIKA TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

SANDRA PENGER, BARBARA GRAH

Preučili smo, kako v okviru raziskovanja medsebojne interakcije organizacijski dizajn spodbuja organizacijsko učenje v dobi digitalne ekonomije. V induktivni študiji primera ponudnika trajnostne mobilnosti izvedemo tri-stopenjski postopek kodiranja. Ugotovitve študije primera izpostavijo dva moderatorja - inovativno vedenje na individualni ravni in timsko psihološko opolnomočenje na ravni tima - na podlagi katerih predlagamo konceptualni model medsebojne interakcije za razumevanje organizacijskega učenja. Razviti konceptualni model prikazuje medsebojno interakcijo organizacijskega dizajna ter moderacijski vlogi inovativnega vedenja in timskega psihološkega opolnomočenja pri spodbujanju organizacijskega učenja. Natančneje, identificirali smo tri vidike inovativnega vedenja - ustvarjanje idej, promocijo idej in implementacijo idej na individualni ravni ter štiri vidike timskega psihološkega opolnomočenja na timski ravni - zmožnosti tima, smiselnost tima, avtonomnost tima in vpliv tima - ki delujejo kot moderacijski mehanizmi pri napovedovanju organizacijskega učenja.

Ključne besede: organizacijski dizajn, organizacijsko učenje, inovativno vedenje, timsko psihološko opolnomočenje, trajnostna mobilnost, več-nivojska perspektiva

---

LEVELLING THE PLAYING FIELD: THE EFFECTS OF SLOVENIA'S 2013 LABOUR MARKET REFORM

UČINKI REFORME ZAKONA O DELOVNIH RAZMERNIH IZ LETA 2013 NA DOSTOPNOST ZAPOSLOTITVE ZA NEDOLOČEN ČAS

MATIJA VODOPIVEC

Članek preučuje učinke Zakona o delovnih razmerjih iz leta 2013, ki je zmanjšal stroške in poenostavil postopke pri zaposlitvah za nedoločen čas ter hkrati destimuliral uporabo zaposlitev za določen čas. Na podlagi združene baze podatkov posameznikov in podjetij primerja verjetnost zaposlitve po pogodbah za določen in nedoločen čas pred in po zakonski spremembi. Članek ugotavlja, da je zakon prispeval k zmanjšanju segmentacije na trgu dela ter k povečanju dostopnosti zaposlitve za ranljive skupine, saj je povečal verjetnost prehoda v zaposlitev za nedoločen čas tako za brezposelne kot za zaposlene na pogodbah za določen čas, za mlajše in starejše delavce pa je tudi izboljšal dostopnost zaposlitve za nedoločen čas.

Ključne besede: zaposlitvena zakonodaja, dinamika trga dela, segmentacija

---

E/B/R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

A DSGE MODEL FOR THE SLOVENIAN ECONOMY: MODEL ESTIMATES AND APPLICATION

DSGE MODEL SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA: OCENE IN NJEGOVA PRAKTIČNA UPORABA

Andrej Kuštrin

Članek vsebuje ocene dinamičnega stohastičnega modela splošnega ravnotežja (DSGE) za Slovenijo in prikaz njegove uporabe na primeru analize strukturnih dejavnikov poslovnega cikla. V ta namen so predstavljeni rezultati historične dekompozicije gibanja realne rasti slovenskega BDP-ja (in njegovih komponent) v obdobju 1995–2014, s posebnim poudarkom na obdobjih recesije. Rezultati kažejo, da so v obdobju prve recesije (2008–2009) pomemben dejavnik negativne gospodarske rasti predstavljali investicijski šoki, ki so se odražali v padcu investicij kot posledica zmanjšanja tujih in domačih naročil kot tudi povečane negotovosti glede prihodnjih ekonomskih obetov. Pomemben negativen vpliv na gospodarsko rast so imeli tudi potrošno-preferenčni šoki in šoki v pribitkih izvoznega sektorja, kar lahko v prvem primeru povezujemo s padcem dohodkov gospodinjstev (v povezavi s povečanim previdnostnim varčevanjem), v drugem primeru pa s padcem izvoznega povpraševanja zaradi poslabšanja konkurenčnosti domačega gospodarstva, ki je nastala zaradi hitrejše rasti plač od rasti produktivnosti v obdobju pred krizo. V času druge recesije (2012–2013) se je negativni vpliv investicijskih šokov nadaljeval, predvsem kot posledica slabih kreditov, ki so ne nakopičili v slovenskem bančnem sistemu. Vse to je vplivalo na zmanjšanje posojilne aktivnosti in investicij ter zaviralo gospodarsko rast. Poleg tega so na gospodarsko rast negativno vplivali tudi permanentni tehnološki šoki, ki jih lahko povezujemo predvsem z odsotnostjo ustreznih strukturnih reform v času pred začetkom krize. Po drugi strani pa so imeli stacionarni tehnološki šoki pozitiven vpliv na gospodarsko rast, posebej v času druge recesije, kar lahko odraža težnjo podjetij po sprejemanju ukrepov za izboljšanje svojega konkurenčnega položaja. Nazadnje rezultati kažejo, da je okrevanje gospodarske aktivnosti na koncu proučevanega obdobja izhajalo predvsem iz pozitivnega vpliva potrošno-preferenčnih šokov, ki jih lahko povezujemo z večjim zaupanjem potrošnikov, izvedeno sanacijo bančnega sistema in izboljšanjem razmer na trgu dela.

Ključne besede: DSGE model, Bayesovska metoda, poslovni cikel

---

THE INFLUENCE OF SOCIO-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS ON ENVIRONMENTAL CONCERN AND ECOLOGICALLY CONSCIOUS CONSUMER BEHAVIOUR AMONG MACEDONIAN CONSUMERS

VPLIV SOCIO-DEMOGRAFSKIH ZNAČILNOSTI NA SKRB ZA OKOLJE IN EKOLOŠKO ZAVEDNO VEDENJE MAKEDONSKIH PORABNIKOV

Barbara Čater, Julijana Serafimova

Države zahodnega Balkana se soočajo z odločilnim trenutkom v razvoju svojih gospodarstev, družb in okolja. Po podatkih Evropske agencije za okolje se vzorci porabe gospodinjestev v teh državah v zadnjih letih hitro spreminjajo in so ključnega pomena zaradi dejstva, da so netrajnostni vzorci porabe pomemben vzrok za okoljske težave. Glavni namen tega članka je prispevati k bazi znanja o okoljskem profiliranju porabnikov, zlasti v kontekstu post-tranzicijskih gospodarstev. Predstavljamo rezultate raziskave na vzorcu 323 makedonskih porabnikov, ki povezuje njihov odnos in vzorce porabe s socio-demografskimi značilnostmi.

Ključne besede: skrb za okolje, vedenje porabnikov, ekologija, Severna Makedonija

---

INFLATION – THE HARROD-BALASSA-SAMUELSON EFFECT IN A DSGE MODEL SETTING

INFLACIJA – HARROD-BALASSA-SAMUELSONOV UČINEK V DSGE MODELU

Črt Lenarčič

V članku je predstavljen dvosektorski in dvodržavni dinamični stohastični model splošnega ravnotežja. V model so vpeljani različni sektorski produktivnostni šoki, ki so izpostavljeni mehanizmu izboljšanja kvalitete proizvodov. Na ta način se v teoretični strukturi omogoči nastanek Harrod-Balassa-Samuelsonovega učinka, ki v teoriji pojasnjuje povezavo med stopnjo rasti produktivnosti in stopnje inflacije med različnimi sektorji v nekem gospodarstvu. Rezultati ocenjenega modela DSGE na slovenskih podatkih pokažejo možnost obstoja Harrod-Balassa-Samuelsonovega učinka, saj ob produktivnostnem šoku v trgovalnem sektorju porasteta inflaciji trgovalnega in netrgovalnega sektorja.

Ključne besede: Harrod-Balassa-Samuelsonov učinek, model DSGE, inflacija, produktivnost, mehanizem izboljšanja kakovosti

---

CHANGE READY, RESISTANT, OR BOTH? EXPLORING THE CONCEPTS OF INDIVIDUAL CHANGE READINESS AND RESISTANCE TO ORGANIZATIONAL CHANGE

PRIPRAVLJENI NA SPREMEMBO ALI NE - ALI OBOJE? RAZISKOVANJE KONCEPTOV PRIPRAVLJENOSTI NA SPREMEMBO IN ODPORA DO ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE

Eva Repovš, Mateja Drnovšek, Robert Kaše

Prispevek je kvalitativni pregled dveh konceptov: pripravljenosti na spremembo in odpora do spremembe. V prispevku pregledamo njuno uporabo, razjasnimo njune idejne podlage in preverimo resničnost predpostavke, da predstavljata nasprotna pola istega kontinuuma. V primerjavi konceptov analiziramo njune dimenzije, ki pogosto predstavljajo izvor nejasnosti o njunem pomenu, pregledamo njuno evolucijo ter sorodne koncepte. Ugotavljamo, da odpor do spremembe predstavlja dva pomembna vidika: odpor kot vedenje in odpor kot odnos. Ker pa koncepta pripravljenosti na spremembo in odpora do spremembe v svojem bistvu opisujeta odnos do spremembe trdimo, da ju je potrebno proučevati kot povezana koncepta. Vendar ne v smislu nasprotnih polov bipolarnega kontinuuma, pač pa kot soobstoječi ortogonalni dimenziji – da lahko razumemo kompleksnost odnosa do spremembe. Prispevek zaključimo z razpravo o implikacijah ter smernicami za prihodnje raziskave.

Ključne besede: pripravljenost na spremembo, organizacijske spremembe, kvalitativni pregled, ortogonalna dimenzija

---

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

DIGITAL TRANSFORMATION – THE HYPE AND CONCEPTUAL CHANGES

DIGITALNA PREOBRAZBA - EVFORIJA IN KONCEPTUALNE SPREMEMBE

Luka Tomat, Peter Trkman

Različni vidiki digitalne preobrazbe (DP) privabljajo vse večjo pozornost. Pogosto pa se DP uporablja za 'prodajanje' obstoječih idej. V članku trdimo, da je izraz DP pretirano uporabljen in se izkorišča za preimenovanje konceptov na različnih področjih za ponovno pritegnitev pozornosti vrhnjega managementa. Vendar samo to ne more pojasniti razlogov za tako veliko priljubljenost koncepta DP. Najin članek analizira konceptualne spremembe, ki so se zgodile v zadnjem desetletju in so vodile k povečanju pomena DP. Te spremembe morajo podjetja upoštevati, če želijo strateško pristopiti k DP in uporabiti trenutno evforijo za DP, da bi pridobila »organizacijski zanos«, ki je potreben za izvajanje sprememb.

Ključne besede: digitalna preobrazba, zavzetost zaposlenih, management procesov strank, takojšnja zadovoljitev, pozornost, mejni stroški

---

DIGITAL TRANSFORMATION – A HUNGARIAN OVERVIEW

PREGLED STANJA DIGITALNE PREOBRAZBE NA MADŽARSKEM

Andrea Kö, Péter Fehér, Zoltán Szabó

Digitalna preobrazba danes velja za vse pomembnejši proces, ki je ključen za preživetje podjetij. Širjenje digitalnih tehnologij po naših družbah prinaša različne spremembe organizacijske kulture, ljudi, poslovnih procesov in poslovnih modelov. Zaznavanje pomembnosti digitalne preobrazbe med vodstvi podjetij je v nekaterih evropskih državah nižje, med drugim na Madžarskem. Namen naše raziskave je podati pregled stanja digitalne preobrazbe v madžarskih podjetjih z vidika strategije, tehnologije in digitalnih inovacijskih zmogljivosti. Razpravljamo o ciljih digitalne transformacije in vlogi oddelkov za informatiko pri digitalni preobrazbi. Raziskava je del tekoče raziskave, v kateri vsako leto od leta 2009 raziskujemo prakse madžarskih organizacij, povezane z informacijskimi tehnologijami. V zadnji raziskavi leta 2018 je sodelovalo 167 organizacij. Kot so pokazali rezultati raziskave, obstaja zmeren do močan interes za digitalno preobrazbo, vendar se zavest in dojemanje, kako bo tehnologija spremenila naravo poslovanja, razlikujeta med panogami. Večina anketiranih madžarskih podjetij se ukvarja z digitalizacijo na strateški ravni, vendar še vedno obstaja velika skupina podjetij, ki digitalno preobrazbo obravnavajo zgolj kot tehnološki izziv. Čeprav so cilji digitalne preobrazbe jasni, v mnogih organizacijah ni predpogojev za uspešno preobrazbo.

Ključne besede: digitalna preobrazba, digitalne inovacije, strategija digitalizacije

---

CONSTRUCTION 4.0 – DIGITAL TRANSFORMATION OF ONE OF THE OLDEST INDUSTRIES

GRADBENIŠTVO 4.0 - DIGITALIZACIJA ENE NAJSTAREJŠIH DEJAVNOSTI

Robert Klinc, Žiga Turk

V začetku desetletja je nemška industrija opisala svoje pristope k reformam s krovnim pojmom "Industrie Vier Punkt Null". Tako Evropska unija kot tudi posamezne države članice so predlaganim idejam sledile, pozitivne učinke pa je pričela iskati tudi evropska gradbena industrija. V tem članku pojasnjujemo ključne ideje Industrije 4.0 in predstavljamo, kaj Industrija 4.0 pomeni za potrošnika, podjetja in industrijo kot celoto. Znotraj teh okvirjev smo analizirali potencialne Industrije 4.0 v gradbeništvu ter ugotavljali, kje gradbeništvu predlagane koncepte Industrije 4.0, predvsem zaradi svojih posebnosti, že tradicionalno uveljavlja in celo presega.

Ključne besede: *industrijska politika, Industrija 4.0, Gradbeništvu 4.0, informacijsko modeliranje gradenj (BIM), kibernetiko-fizični sistemi*

INDEPENDENT CINEMA IN THE DIGITAL AGE: IS DIGITAL TRANSFORMATION THE ONLY WAY TO SURVIVAL?

NEODVISNI KINEMATOGRAFI V DIGITALNI DOBI: ALI JE DIGITALNA PREOBRAZBA SAMO NAČIN PREŽIVETJA?

Karolina Maria Sadlowska, Paula Sonja Karlsson, Steven Caldwell Brown

---

Zaradi razvoja digitalnih tehnologij je bilo treba v ustvarjalni in kulturni dejavnosti prilagoditi poslovne modele glede na spreminjajoče se želje potrošnikov. Namen tega prispevka je preučiti, kako lahko neodvisni kinematografi pretvorijo svojo ponudbo glede na izzive, ki jih prinaša digitalizacija, oziroma ugotoviti, ali se morajo v celoti osredotočiti na digitalno preobrazbo. V konceptualnem prispevku obravnavamo neodvisni kino na Škotskem in ugotavljamo, da bi bilo treba digitalizacijo uporabiti za dopolnitev obstoječih dejavnosti, skupaj z raziskovanjem drugih inovativnih poslovnih modelov. Ključno je razumeti, da so se stari časi poslovanja podjetja nepreklicno spremenili.

Ključne besede: *video na zahtevo, filmska industrija, prebojne inovacije, digitalne inovacije, poslovni model, preference potrošnikov, neodvisna kinematografija*

IN SEARCH OF A FRAMEWORK FOR USER-ORIENTED DATA-DRIVEN DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEMS

ISKANJE OKVIRA ZA PODATKOVNO USMERJEN RAZVOJ INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Tea Mijač, Mario Jadrić, Maja Čukušić

Čeprav je pri oblikovanju in razvoju sodobnih informacijskih sistemov običajen iterativen pristop z nenehnimi izboljšavami, iz splošnih trendov k uporabniško usmerjenim pristopom izhaja nekaj zanimivih raziskovalnih smeri. Ker gre za razmeroma aktivno raziskovalno področje, je namen prispevka predstaviti kratek pregled glavnih konceptov in raziskovalnih smeri ter opredeliti nastavitve in kontekst predlaganega uporabniško usmerjenega okvira za razvoj informacijskih sistemov. Različne vidike predlaganega okvira smo ovrednotili na podlagi intervjujev strokovnjakov s področja informacijskih sistemov.

Ključne besede: uporabniško usmerjen razvoj, podatkovno usmerjen razvoj, okvir, uporabniška izkušnja

---

PATTERNS OF APPROACHES TO DIGITAL TRANSFORMATION: AN INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS PERSPECTIVE

VZORCI PRISTOPOV K DIGITALNI PREOBRAZBI: VIDIK INSTUCIONALNE UREDITVE

Moja Indihar Štemberger, Jure Erjavec, Anton Manfreda, Jurij Jakič

Podjetja se soočajo z velikimi izzivi pri upravljanju svoje digitalne transformacije v smislu ključnih akterjev, njihovih vlog in načina prepletanja. Na podlagi raziskave v 181 velikih in srednje velikih slovenskih podjetjih smo odkrili šest različno uspešnih organizacijskih vzorcev. Najuspešnejši identificirani vzorec je pristop partnerstva med managementom in informatiko, kjer sta za digitalno preobrazbo odgovorna najvišje vodstvo in oddelek za informatiko, pri čemer je direktor informatike član najvišjega vodstva in usklajuje izvajanje digitalne preobrazbe podjetja. Vendar to ni edini možni uspešen pristop k digitalni preobrazbi. V prispevku so opisana tudi priporočila in možne evolucijske poti za podjetja v vsakem vzorcu, vključno s pomembnostjo usklajevanja dejavnosti in akterjev digitalne preobrazbe ter njene strateške vloge.

Ključne besede: Digitalna preobrazba; organizacijski vzorci; direktor informatike; direktor digitalizacije; oddelek za informatiko; strategija digitalizacije; zrelost digitalizacije

---